

L'evolució europea de l'extrema dreta: de força maleïda a soci indesitjable

Malgrat les reticències a tots els països per integrar les forces ultres en fórmules de govern, han acabat penetrant en l'electorat i aconseguint quotes de poder en executius de coalició

Marine Le Pen, líder del Front Nacional. | Josep M. Montaner

La rapidesa amb la qual els líders de la dreta espanyola semblen donar per feta l'aliança amb els ultres de Vox per governar -tots tres- Andalusia (<https://www.naciodigital.cat/noticia/167975/extrema/dreta/vox/irromp/andalusia/dreta/podra/governar/amb/pp/cs>) és un fet bastant anòmal en el si de la dreta europea. L'aparició dels partits de caire ultra en molts estats de la Unió Europea (UE) ha generat un fort debat en el camp conservador. En canvi, en el cas espanyol, més aviat ha estat a l'inrevés. Des del nucli dur de la dreta mediàtica s'ha provocat un escalf ideològic que ha servit de coixí per a l'emergència de Vox.

El cert és que, a aquestes alçades, ja són molts els països de la UE que tenen governs amb ministres de la dreta xenòfoba. I l'efervescència del fenomen Trump ha donat aire a un seguit de formacions de populisme dretanós (<https://www.naciodigital.cat/noticia/159965/metode/trump/escampa/dreta/europea>) que poden tenir una eclosió important de cara a les eleccions europees del maig del 2019.

Àustria, el primer país amb ministres ultres

Els austríacs tenen el dubtós mèrit d'haver estat pioners en l'entrada d'un partit ultra en el govern. Va ser l'any 1989, quan Jorg Haider, el cap de l'anomenat Partit de la Llibertat, va fer-se amb el govern de la regió de Caríntia, que va convertir en el seu feu. Es tracta d'una formació nostàlgica de quan Àustria pertanyia al Tercer Reich, pangermànica i reaccionària. La marca filonazi de Haider va fer que es fes una mena de cordó sanitari al seu voltant. Però finalment, l'ascens del partit i el desgast de les grans coalicions entre els conservadors del Partit Popular i del Partit Socialista va facilitar la formació, el 2000, d'un primer executiu format pels populars i pels de Haider.

Jorg Haider va aconseguir governar la regió austríaca de Caríntia l'any 1989 i després va aconseguir formar part de l'executiu estatal

Aquella experiència no va durar una legislatura. Però el cert és que el retorn als governs entre els dos partits del bipartidisme va tornar a provocar un fort desgast de les formacions tradicionals. L'any passat, el Partit de la Llibertat va tancar un acord de govern amb el Partit Popular. El líder democristià d'aquesta organització, Sebastian Kurz, va designar ministres ultres i va imprimir un fort gir a la dreta al govern de Viena, que es va notar en un enduriment de la política migratòria.

Itàlia: Salvini planta cara a Brussel·les

La constitució de l'actual govern italià entre dues forces ubicades en el populisme -el Moviment Cinc Estrelles i la Lliga Nord- ha estat un dels esdeveniments de l'any a Europa. Va ser factible per l'atomització sorgida de les urnes italianes del 4 de març. Una suma de vetos entre diverses formacions (els de Cinc Estrelles es van negar a governar amb Forza Italia, les sigles de Silvio Berlusconi) va acabar forçant aquest executiu presidit per Giuseppe Conte, però que té en Matteo Salvini, cap de la Lliga Nord, el seu home fort. Un govern aquest que ha fet un discurs molt agressiu i amb elements xenòfobs en immigració i que ha xocat de ple amb Brussel·les pel dèficit.

Des del govern italià, Matteo Salvini ha imposat un discurs agressiu i amb elements xenòfobs en immigració que també ha topat amb Europa en matèria pressupostària

Però la integració de la Lliga Nord en governs italians no és un fet nou. A Itàlia ja hi ha hagut ministres procedents de l'extrema dreta. Durant els governs de Berlusconi, ja havien estat integrats dirigents de la Lliga i també d'altres de l'Aliança Nacional, partit procedent del neofeixista Moviment Social italià i que, liderats per Gianfranco Fini, havien fet la seva reconversió cap al centre dreta més clàssic.

Alemanya: l'ombra de Hitler encara és allargada

El setembre del 2017, es van celebrar eleccions a Alemanya (<https://www.dw.com/en/german-election-results-disappointing-victory-for-angela-merkel-as-cdu-sinks-nationalist-afd-surges/a-40666430>). El resultat més impactant va ser el 13% i la condició de tercera força política que va

recollir l'Alternativa per Alemanya (AfD), de línia xenòfoba (<https://www.naciodigital.cat/noticia/139029/irrupcio/extrema/dreta/rebaixa/triomf/merkel>) . Allò va ser fruit d'un seguit d'èxits en nombroses eleccions regionals que, sobretot en estats de l'est, van suposar que l'extrema dreta se situés en el cor de la política alemanya. L'obertura en immigració del govern democristià i socialdemòcrata liderat per Angela Merkel es va convertir en un assumpte molt impopular i va convertir-la aliment per l'AfD.

El record del règim hitlerià ha fet inhomologable la consolidació d'una força que semblés prospera a l'extrema dreta a Alemanya

La democràcia alemanya conviu amb una forta càrrega de memòria. El record del règim hitlerià ha fet inhomologable la consolidació d'una força que semblés prospera a l'extrema dreta. Com també ha passat a Espanya, poderosos sectors reaccionaris han trobat el seu espai en el si de la dreta tradicional, fos a la CDU de Helmut Kohl i Merkel o a la CSU de Baviera, més tradicionalista. Però en algun moment han aparegut marques ultres, ja fos l'anomenat NPD -que va tenir algun èxit els anys seixanta- o Els Republicans, aquest en els anys noranta. Però cap com l'AfD ha aconseguit agafar tanta embranzida, malgrat les evidents tensions internes que hi ha al partit. De moment, però, ningú a Alemanya ha insinuat estar obert a arribar-hi a acords.

França: fins al 33% dels vots

El Front Nacional va aconseguir entrar a l'Assemblea Nacional francesa el 1986, després que el president François Mitterrand decidís canviar la llei electoral per introduir un sistema proporcional en lloc del majoritari. L'objectiu era molt interessant: facilitar l'entrada de diputats del partit d'extrema dreta i impedir que la dreta tradicional (els neogaullistes conservadors del RPR de Jacques Chirac i els centristes de la coalició UDF de Raymond Barre i Giscard d'Estaing) obtingués la majoria de la cambra. Sempre s'ha acusat Mitterrand d'haver estat el culpable del retorn de l'extrema dreta a les institucions. Però això no treu que el FN estava experimentant ja el creixement que el convertiria en una força de pes en la política francesa.

Per a la dreta tradicional, el Front Nacional dels Le Pen sempre ha estat un maldecap que embrutava la seva imatge

El partit de Le Pen mai va ser acceptat per la classe política com un soci més. Sempre ha estat vist com un empestat, malgrat que en algunes circumscripcions s'ha vist beneficiat d'una penetració constant. Per a la dreta tradicional, sempre ha estat un maldecap que embrutava la seva imatge. El 2002, Le Pen va donar la campanada al passar a la segona volta presidencial, enfront Chirac. El líder ultra va obtenir un 17% dels sufragis. Era també el seu sostre. Després, la seva filla, Marine, va desplaçar el pare i es va fer càrrec del partit per edulcorar uns graus el missatge i aspirar amb possibilitats al poder.

La dreta tradicional va debatre els anys vuitanta si havia d'establir algun acord amb els de Le Pen. Però el cert és que a nivell estatal això no es va fer. Quan Marine Le Pen va renovar el partit i

fins i tot -recentment- va canviar el seu nom per Agrupació Nacional, la dreta convencional tampoc es va deixar seduir, veient cada cop més l'ambiciosa líder com una rival temible. En la segona volta del 2017 contra Macron, va recollir un 33% llarg de vots

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/130646/emmanuel/macron/obt/victoria/clara/enmig/senyals/pr/eocupacio>) . Un resultat ja molt diferent al del seu pare quinze anys abans. Un resultat alternatiu que va deixar una profunda preocupació en el bloc central de la República i va ser vist com una amenaça pel futur de la UE

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/130816/repte/europa/desactivar/discurs/empes/le/pen>) .